

Hjemmeeksamen SOSANT 2160, Regionale kurs, Oceania.

1. "Religiøse bevegelser og sosial endring."

Diskuter hvordan religiøse bevegelser kan være med på å bidra til sosial endring. Knytt diskusjonen til ett eller to empiriske eksempler fra lokalsamfunn i stillehavsregionen fra pensum.

Discuss how religious movements may contribute to social change. Relate the discussion to one or two empirical examples from local communities in the Pacific region from the curriculum.

Sensorveiledning: Følgende litteratur kan brukes til besvarelsen: Tom Bratrud og Annelin Eriksen. Følgende muligheter godtas: Å gå i dybden på Bratruds monografi, eller bruke begge og lage en sammenligning mellom deres to noe ulike etnografier, begge er fra Vanuatu.

Viktige momenter som bør være en del av besvarelsen:

I diskusjon av empiri fra Bratruds monografi:

At de religiøse bevegelsene foregir å skulle løse, å ha svar på lokale forutgående problemer, men det som ser ut til å skje i Tom Bs monografi er at bevegelsene legger seg "oppå" tidligere problemer og konflikter, og er med på å forsterke lokale problemer (med røtter i nasjonale utfordringer som landknapphet, migrasjon, tap av maskulin autoritet og en utfordret arbeidsdeling i subsistensaktiviteter).

I A. Eriksens artikkel viser empirien i detalj hvordan slike bevegelser slår ut forskjellig for menn (tradisjonelle ledere, såkalte big men eller great men) og kvinner (som gifter seg ut, og ivaretar relasjoner utover landsbyen). Kvinner får nye arenaer å delta på, mennenes initiasjonsbaserte hierarki blir av mindre betydning. Bevegelsene endrer på denne måten kjønnsrollemønsteret (Eriksen).

Generelt: Disse bevegelsene gir en ny plattform, en arena eller scene der endring kan spille seg ut. Bevegelsene er med på å endre maktstrukturer (yngre, menn og kvinner).

Det vil være et pluss om besvarelsen diskuterer millenarisme som et fenomen, hvordan dette gir grunnlag for prosjekter som skal "rense", skape grunnlag for en ønsket endring. Og tilsvarende grunnlag for skuffelse om det ikke skjer.

Også om de religiøse bevegelsenes rekkevidde, at de er globale bevegelser med en helt annen dynamikk enn de tradisjonelle kirkesamfunn som har en lederstruktur som er mindre personlig (der prester og eldre har et embed, og kan skiftes ut). De nye er preget av persondyrkelse, de eldre av instiusjonelt hierarki.

Vurdering:

Det er mulig å besvare denne oppgaven enten ved å gå i dybden på TBs monografi, eller ved å sammenligne de to (TB og E.) Karakterer skiller seg ved om 1. de dekker de viktige momentene nevnt over, og 2. om disse diskuteres videre. Dette kan gjøres enten ved å diskutere endringer i lederstruktur eller kjønnsrollemønstre. 3. Om begge disse trekkes inn er det et pluss.

Det er like ok om dette gjøres ved å gå i dybden på én empirisk setting eller ved å sammenligne de to ulike empiriske settinger.

4. For karakterer i det øvre skiktet (A og B) er det nødvendig å trekke linjer fra faktorene som settes i spill og utfordres av de religiøse bevegelsene til overordnede sammenhenger. Disse kan være global evangeliske bevegelser, eller millenarisme som fenomen, eller hvordan lokalsamfunns livsgrunnlag og levesett utfordres innenfor rammene satt av den nye selvstendige staten Vanuatu.

2. "Klima og miljødiskurs i Stillehavet."

Hvordan fremstilles klimaendringer og miljøutfordringer i Oceania? Ta utgangspunkt i ett eller flere sentrale begreper fra klima og miljødiskurs og knytt diskusjonen til minst to empiriske eksempler fra pensum som viser lokale holdninger og praksiser.

How are climate change and environmental issues represented in Oceania? Use one or more key concepts from climate and environmental discourses as starting point and tie the discussion to at least two empirical examples from the curriculum which show local attitudes and practices.

Sensorveiledning:

Relevant litteratur er Farbotko, McNamara&Gibson, Hviding, Smith og McCormack). Det er tilstrekkelig å velge de to artiklene til Farbotko og McNamara og Gibson (derfor formuleringen minst to empiriske eksempler). Om man i tillegg trekker inn en eller flere av de tre andre artiklene nevnt over er det et pluss, men bare hvis det er gjort på en måte som svarer på spørsmålet.

Eksempler på diskurser som fremstiller klimaendringer og miljøforandringer er FN og NGO produserte dokumenter om utvikling og klima. For stillehavsnasjoner er to diskurser sentrale. En, tidligere, har fokus på utvikling og prosjekter rettet mot å skape økonomisk vekst. Her er økonomisk vekst, men også bærekraft og resiliens viktige begreper. Denne utviklingsdiskursen er etterfulgt av en delvis overlappende, og delvis erstattende diskurs om klimaendringer. Her er 'synkende øyer' og 'klimaflyktninger' de sentrale begrepene.

Teoretisk kan fremstillingen av klimaendringer og miljøutfordringer ta utgangspunkt i Foucaults diskursanalyse (slik McNamara & Gibson gjør). Det er like mulig å bruke R. Smiths tilnærming til nøkkelbegreper. McCormack og Hoëm omtaler lignende diskurser som ulike typer "språk".

En besvarelse bør vise ett eller flere begreper fra klima eller miljøfeltet, og bruke empiriske eksempler som får frem 1. hvordan de overordnede diskursene er, og 2. hvordan de kommer i kontakt med, og 3. delvis står i motsetning til lokale forestillinger om holdninger til fenomenene som det er snakk om.

Ett 'klima' eksempel kan være Tuvalu som fremstilles som en test-case for klimaendringer og som også er et land(område) som slektsgrupper identifiserer seg med og ikke vil forlate. (Farabotko art.)

Ett 'klima' og 'utviklings' eksempel er landene som er definert som først, særlig vanskelige å utvikle, senere som særlig sårbare (Small Islands Developing States) Disse landene svarer med å samle seg i NF og sier at de ikke vil trekke veksler på kategorien (Foucaults subjektposisjon) som klimaflyktninger. Dette er det minst to grunner til. Å migrere betyr at i-land ikke får ansvar for klimareduksjon (COP møtene). I tillegg ønsker de å bli, fordi de er knyttet spesielt til land og ønsker å beholde selvbestemmelsesrett. (Art. Farabotko og McNamara&Gibson)

Ett eksempel fra miljøfeltet: NGOs ser etter uberørt natur, vil bevare biologisk mangfold. Lokale, i Solomon Øyene, de ser "natur" som sin "kultur". Bedriver svedjebruk. Skogen er ikke urørt eller naturlig. Og de ser NGOs som ressurser, og inngår i resiprositetsrelasjoner med dem, gjennom å knytte til seg prosjekter. (Art. Hviding)

Ett eksempel fra miljøfeltet: om bærekraft i havbruk. Begrepene her er blå økonomi og bærekraft. Blue economy (bærekraftig), blir til handel med fiskekvoter. vs. Maori, deres praksis som *kaitiaki* (caretakers) av marine ressurser, og hvordan deres sosiale organisasjon endrer seg, noen store "stammer" ('tribes', *iwi*) blir motparter og investerer i utstyr for å kunne fiske, de fleste vanlige folk er avhengige av dem, men får ikke lønnet arbeid i fiskeindustrien. Fordeler ressurser etter et mønster av (inter-

dependency), gjensidig avhengighet (på 'klan', *hapu*) klan/utvidet familie, lokalsamfunns nivå. (Art. McCormack)

Vurdering:

Det som skiller besvarelsene fra hverandre: Først må det kunne gjøres rede for ett begrep, som del av en diskurs. Videre må dette begrepet (og diskursen) knyttes til lokale reaksjoner. Her gir Farbotko og McNamara&Gibson tilstrekkelig bakgrunn. Om så besvarelsen gir et perspektiv på hvordan for eksempel en klima- eller miljødiskurs legger føringer på hvordan eksterne agenter handler, er det en god besvarelse.

Hvis det i tillegg knyttes an til en overordnet diskusjon av hvilke dynamikker som møtes, og settes i spill når en "diskurs" (og praksis) møter en annen lokal diskurs og praksis, kan A eller B være innen rekkevidde.

3. "Makt og ressursforvaltning."

Gi en kort redegjørelse for tradisjonelle former for lederskap og ressursforvaltning i Oseania. Diskuter så minst tre empiriske eksempler fra pensum som viser ulike endringer som følger av globalisering.

Give a brief presentation of traditional forms of leadership and resource-management in Oceania. Then discuss at least three empirical examples from the curriculum which shows different changes resulting from globalisation.

Sensorveiledning:

Denne oppgaven er todelt. Den første delen består i å gjøre rede for perspektivet som M. Sahlins utvikler i artikkelen "Poor man, rich man: big man, chief". Her er det nødvendig å ha med 1. de regionale forskjeller mellom Melanesia og Polynesia, og 2. å kunne gjøre rede for hvordan bigman-systemet er forbundet med økonomisk resiprositet, mens høvding-systemer er basert på redistribusjon av overskudd. Del to er mer åpen, det er ikke spesifisert i oppgaveteksten hva det er som endres. Det kan være lederstrukturer, økonomiske systemer, kjønnsroller, tro (religion) og ritualer.

For å diskutere minst tre empiriske eksempler er Smith, McCormack og Hoem a og b naturlige valg. Rio, Martin, Eriksen og Sørnum kan også trekkes inn for å utfylle. Smith, Martin, McCormack og Hoem a. beskriver endringer i slektskapsrelasjoner knyttet til arbeidsmarked. Hvordan bytterelasjoner (resiprositet, gjensidig avhengighet) formes av og yter motstand mot pengeøkonomi/utviklingsprosjekter diskuteres i Hoem b. og i Smith.

Andre artikler diskuterer overordnede endringer i politisk ledelse og tradisjonell autoritet. Her er Rio ett godt eksempel. Også McCormack diskuterer dette i stor detalj.

Vurdering:

Siden oppgaven er åpen mht. hva som endres, etterspørres det minst tre empiriske eksempler. Dette gjør det mulig å kort vise hvordan f.eks. økonomi (subsistens, lønnsarbeid, blandingsformer) påvirkes, hvordan lederskap utfordres, og hvordan stater endres.

En god besvarelse klarer å gjøre rede for Sahlins, gi tre eksempler på aspekter som endres. En A eller B klarer videre å knytte disse endringene til en eller flere større (globale) prosesser. Som for eksempel markedsøkonomi og lønnsarbeid, landrettigheter, selvstendighet (nye statsdannelser), eller bærekraftig havbruk.